

TORONTÁL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egyes évre	48 K
Félévre	24 K
Három hónapra	12 K
Egy hónapra	4 K

Egyes szám ára 16 fillér.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Feladvós szerkesztő: Dr. MAYER JENŐ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Mélytelep-utca 1. sz. Telefonszám: 21.

MEGJELENIK MINDENNAP, VASÁR-
ÉS ÜNNEPNAPOK KIVÉTELEVEL.

Nagybecskerek, 1918.

XLVII. évfolyam, 89. szám.

Csütörtök, április 18.

A király kézírata Czerninhez.

Budapest, április 18. A hivatalos lap ma a királynak Czernin grófhoz intézett kéziratát közli, amelyben az uralkodó közli, hogy állásától felmentette és utódává Burián István bárót nevezte ki. A kézirat így folytatja: „A világtörténelemnek és minden időknek egyik legjelentőségtebb korszakában önfeláldozással szolgált Ön ama politikának, amely irányadó kell, hogy maradjon Házamra és Allamaimra és amelynek jogos sikerei Öntől nem tagadhatók meg, mert Ön közvetítette az első békekötéseket a szenvedő emberiség javára. Megérdemelt igényeket szerzett ezzel el nem muló hálámra és elismerésemre, aminek külső jeleképpen a gyémántokat adományozom Önnek Szent István-rendem nagykeresztjéhez. Biztosítani akarom Önt maradandó jóakaratomról, valamint hogy bizva remélem, miszerint rendkívüli tehetségét Ön, valamint államaim sem nélkülözendik állandóan. Budapest, 1918. április 16-án. Károly s. k.

A király egy másik kéziratot Burián István báróhoz intézett, amelyben kinevezi külügyminiszterré és megbizta a közös pénzügyminiszterium vezetésével.

Még mindig a levél körül.

Genf, április 18. A francia kamara külügyi bizottságának tagjai előterjesztik azt a dossziét, amely a Károly király levelére vonatkozik. A dosszié több okmányt tartalmaz. A kamara szocialista tagjai nyílt ülésen fogják meginterpellálni Clemenceaut a monarchiával folytatott tárgyalásai miatt.

Páris, április 18. Clemenceau a kamara vegyes bizottsága előtt kijelentette, hogy Károly király levelét az eredeti kézírással azonnal nyilvánosságra fogja hozni, mielőtt Sixtus herceg megérkezik Afrikából. Ez körülbelül május közepére várható.

A nagy nyugati világcsata.

Ypern eleste küszöbön.

London, április 18. Az angol vezérkar jelenti: Az ellenségnek a Lys folyón történt előrenyomulása miatt csapatainkat új vonalon vontuk vissza. Ez a visszavonás önként történt és zavar nélkül ment végbe. Az ellenség tüzérségi tevékenysége a Sommetől délre is fokozódott.

Berlin, április 18. A lapok haditudósítói jelentik hogy Ypern eleste küszöbön van.

Páris, ápr. 18. A „Temps” írja: Negyvennyolc órai tüzérségi előkészítés után újra fellángolt az ellenséges gyalogság támadása. A németek a nagy csatának új fejezetét kezdték meg.

Rotterdam, ápr. 18. Az angol hadsereg Bailleul elfoglalása után nagyon komoly helyzetbe került.

Páris, ápr. 18. A Havas-ügynökség szerint legalább kétszáz német hadosztály vesz részt az újból megindult harcokban.

Az olasz fronton is készül az offenzíva.

— A vezérkar főnökének mai jelentése. —

Budapest, ápr. 18. A vezérkar főnöke jelenti: A Garda és a Piave között élénk tüzérségi harcok és repülőtevékenység. Arrighi hadnagy Albániában a 24-ik légi győzelmét aratta.

A Wolff esti jelentése.

Berlin, április 18. A Wolff esti jelentése szerint a múlt évi flandriai csata színhelyén Polcapellet és Hange-markot elfoglaltuk.

A politika hírei.

Hohenlohe herceg a király előtt.

Bécs, ápr. 18. A király Badenben kihallgatáson fogadta Hohenlohe herceg berlini nagykövetségét.

Félhivatalosan megcáfolják Hohenlohe herceg lemondásának híreit.

Szolidaritás a lemondott kormánnyal.

Budapest, ápr. 18. Az alkotmány-párt pénteki értekezletén javaslatot terjesztenek elő, amelyben kimondják a kormánnyal való szolidaritásukat, a lemondás helyeslését, végül ki fogják jelenteni, hogy ragaszkodnak a választójavaslatnak mai formájában való változatlan keresztülviteléhez.

Kombinációk.

Budapest, ápr. 18. „Az Est” írja: A munkapárton a koncentrációt tartják a legkívánatosabbnak Wekerle Sándorral az élén. Ha ez nem sikerülne, úgy ügyvezető kormány alakulna Návay Lajossal, Bethlen István gróffal vagy Wlassics Gyulával az élén. Ez esetben ez a kormány a háború végéig vinné az ügyeket, de nem politizálna.

Ha ez sem sikerül, úgy a harmadik lehetőség van hátra, hogy t. i. a munkapárt veszi át újra a kormányzást.

Budapest, április 18. A 48-as alkotmánypártban a válság gyors lefolyását remélik, mert a lemondott miniszterek nem hajlandók sokáig tovább vinni az ügyeket. Viszont a munkapárton lassu, bomlasztó válságra számítanak. A Károlyi-pártban nagyon ellenséges hangulat nyilvánul meg Wekerle iránt.

A mai tőzsde.

Budapest, ápr. 18. Magyar Hitel 1230, Osztrák Hitel 883, Jelzálog Bank 570, Leszámitoló Bank 741, Agrárbank 924, Magyar Bank 865, Fabank 916, Schlick 530, Nasicí 2810.

A német nagykövet Moszkvában elfoglalja hivatalát.

Berlin, ápr. 18. Az orosz külügyi népbiztos közölte a német kormánynyal, hogy várja a német nagykövetnek Moszkvába való érkezését. Berlinből holnap elinduló nagykövetet és kíséretét az orosz határon különvonat várja.

Burián báró reméli a békét.

Bécs, ápr. 18. Burián István báró külügyminiszter táviratot intézett a német kancellárhoz, amelyben bejelentette külügyminiszterré történt kinevezését. Majd ezt írja: A német birodalommal való kipróbált szövetség megszilárdítása és kifejlesztése volt mindig politikám alapja. Kötelességemnek tartom, hogy ezután is ezen megmásíthatatlan alapon dolgozzam tovább. Remélem, hogy megadatik, hogy a szövetséges hatalmakat nem nagyon távoli időben elvezethessük az egyedül kívánt célhoz: a tisztességes és igazságos békéhez.

Hivatalos jelentések

Vezérkarunk jelentése.

Budapest, április 17.

A miniszterelnökség sajtóosztályától ma a következő hivatalos jelentést kaptuk a harcéri eseményekről:

OLASZ HARCÉR:

Az olasz harcér számos helyén visszaverték az ellenség felderítő osztagait.

A vezérkar főnöke.

Német hivatalos jelentés.

Berlin, április 17.

A nagy főhadiszállás jelenti:

NYUGATI HARCÉR:

A múlt évi flandriai csata véráztatta harcmezéjén Sixt von Arnin hadserege megtámadta Paschandalet és Gheluvent mellett is előretolta vonalainkat.

A Lystől északra Sieger tábornok csapatai a kora reggeli órákban rohammal elfoglalták Wytshaete falut. Az ellenséget heves védekezése ellenére elűzték. A helységiől északra keletre és nyugatra emelkedő magaslatokról és erős ellentámadásokat visszaverték.

Wulverghemtől délnyugatra hátsó vonalaikba kiterő ellenséget a Douve-patakon túl szorítottuk vissza.

Bailleult és a Bailleultól északra fekvő Cappel, valamint Meteren támaszpontokat, amelyeket szívesen védelmeztek, elfoglaltuk. Az angolok jelentékeny erők harcbevételével és a franciáktól támogatva hiába próbálták a Meterent és Merris mindkét oldalán elvesztett területet visszahódítani, támadásaik legsúlyosabb veszteségeik mellett összeomlottak.

A Somme mindkét oldalán fekvő csatatéren heves tüzharcok fejlődtek, melyek nevezetesen a Sommetől délre és az éj folyamán is tartottak.

MACEDON ARCIVONAL:

A Struma-lapályon folyt előtéri harcokban bolgár rohamcsapatok 155 angolt és néhány görögöt elfogtak.

Ludendorff.

Odesszai „szocializálás”

Alexander Rossoff a „Novoje Clovo” munkatársának elbeszélése után írta: Hoffman Géza.

I.

Szerencsétlen vonatunk este kilenc órákor robogott be az odesszai pályaudvarra. Azelőtt ebben az időtájtban a gyönyörű örökké mosolygó város forrott az élet vulkánjában. Most sötét és halott. Az arca eltorzult... Csak imitt-amott gyöngye villanyfény. Az utcán egy lélek sem jár. Az emberek bezárkóztak és védik otthonukat.

E félelmetes órák előidézői, az élet eme új formájában, a tolvajok, csirkefogók, anarchisták és egyéb mindenféle „szocialista-testvértársak”, kik terrorizálják Odesszát, mint vámpírok isszák a vérért, szétmarcangolják a testét.

Egy különös véletlen folytán én a „francia” szállóba kerültem, amelyben éppen ezen az éjjelen játszódott le egyike az itt mindennapi eseményeknek. Először az életben — és adja isten, utoljára — vettem részt egy ilyen különösen izgalmas jelenetben.

Matrózruhába öltözött két alak bérelt egy szobát a „francia” szállóban és alig érkeztek oda, hozzáálltak az iváshoz. Természetesen nem sok időbe került, teljesen lerészegedtek. Majd telefonon hívtak még egynéhány „testvértársat”, kik nemsokára meg is jöttek, ugyancsak matrózruhába és ugyancsak illuminált állapotban. A mulatozók az ujonnan jötteket örjögő ordításokkal fogadták, mire mi mindannyian felébredtünk. Én becsöngettem a szolgálot és megkérdeztem, nem lehetne-e véget vetni ennek az orgiának, amit ezek az „uraságok” csapnak. Válaszképpen az ijedt szolgálo összecsapta kezeit, felkiáltott: „Isten menis, hiszen ezek matrózok!” Tudni kell, hogy Odesszában a matrózok törvényen kívül állanak. Ők csinálhatnak, amit akarnak, de velük senkinek sem áll hatalmában kikötni, velük szemben büntető hatalom nincs. Amikor azután ezek a matrózruhába öltözött „testvértársak” rájöttek arra, hogy az éktelen ordításon és iváson kívül még más élvezetek sora várja őket és pedig elsősorban a rablás, — kivették börtökükbe rejtett revolvereiket és a szálloda szobák ajtáin sorba bekopogtak: „Nyissák ki!” — „Ki az?” — „Népkomiszár!” Mindenki tudta, hogy nem a népkomiszár, de az ijedségtől és rettegéstől sorba nyitják az ajtókat. A matrózok a szekrények és ládák fiókjaiban kotorásznak. Egy francia léghajós ezredesnél találtak negyvenezer rubel készpénzt, mit elvettek tőle, megjegyezvén, hogy ez a pénz szükséges nekik „testvértársaknak”, a románokkal szembeni háborúra. De azt is meghagyták neki, hogy jöjjön el másnap a „testvértársak” bizottságához, ahol majd mindent részletesen „megmagyaráznak” neki. A házkutatás renyhén folytatódik. A matrózok beszélgetnek velünk, mi mindannyian egy csomóban a folyosón várjuk az események fejlődését, míg végre, körülbelül egy óra lefolyása után, megjelenik a polgári rendőrség (milícia) és ime a rendőrség és a matrózok között párbeszéd következik:

„Matrózok, adjátok vissza a pénzt!” — mondja a komiszár. „Arra nem is gondolunk!” — válaszolnak hetykén a matrózok. „Adjátok vissza a pénzt, mert ti ezt jogtalanul tulajdonítottátok el” s így tovább ebben a szellemben igyekezik a komiszár rábeszélni a betörőket a pénz visszaszolgáltatására. De a matrózok szilárdan megmaradnak amellett, hogy nekik

a pénz a háborúra kell. Végül fenyegeti őket azonnali lelővéssel. Ez hatott. Tekintettel arra, hogy a rendőrség több tagból állott, ők huztak volna a rövidebbet és így még vagy egy óra tárgyalás után, a pénzt visszaadták. Közben kezdtek szidni gyalázatos módon a rendőrség jelenlevő tagjait: „Gyávák! Betyárok! Mi nem rabolni jöttünk ide, hanem hivatalos uton rekvirálni, a proletárok szükségletének fedezésére.” De ez mind nem használt, mert a derék rendőrség bekisérte az egész matrózutasaságot. Amint azonban később értesültem, másnap újból elbozsátották őket, megmagyarázván nekik, hogy egész elfogatásuk „felértés” volt.

Ilyen „testvérfelebaráti” kirohanások Odesszában napirenden vannak és az odesszai kezdi már beleélni magát ebbe a változathatlan változatosságba. Ezekhez hasonló támadások nemesak éjjel, de világos nappal is történnek.

Egy üzlet ajtaja előtt megáll egy automobillal. Egy csomó ember revolverekkel és bombákkal felszerelve, leszáll a gépkocsiról. Egyenesen az üzlet felé tartanak, kinyitják az ajtót és bemutatkoznak:

— Mi anarchisták vagyunk. Jöttünk összedzni önnel egyet-mást. — És már is kezdnek lassan rakosgatni ezt is, azt is. A főnök az és a személyzet megkockáztatja megkérdezni a társaságot: „Talán megengednék nekünk az uraságok, hogy haza menjünk?” — „Kérem szépen.” Ezek mennek és az anarchisták maradnak az üzletben. Összehordanak mindent, amit értékesnek találnak, kiviszik a gépkocsi és megindulnak lassan a rablott holmival. Utközben a gépkocsi elromlik, megállanak, megjavítják és azután már fokozott sebességgel tovább robognak. (Folyt. köv.)

HIREK

A temesi főispán beiktatása.

Temesvárról telefonálja tudósítónk: Korossy Györgynek, az új temesi főispánnak ma volt az ünnepélyes beiktatása. A város ebből az alkalmából zászlódszert öltött Korossy György tegnap délután 5 órákor érkezett automobillal Versecről. A város határában Geml József polgármester fogadta a tanács és a törvényhatóság több tagjával. A városba magérkezve nyomban a vármegyeházára hajtatott Korossy György, ahol Ferenczy Sándor alispán üdvözölte. Este a színházban a főispán tiszteletére díszelőadás volt.

Ma délelőtt 9 órákor Glattfelder Gyula décsanádi megyéspüspök a székesegyházban ünnepi misét celebrált a káptalan és a központi szeminárium papságának segédletével. A beiktatási ünnepség délelőtt 10 órákor volt a vármegyeházán, ahol a beiktató közgyűlés Ferenczy Sándor alispán nyitotta meg. Meghívták küldöttség útján a közgyűlésre az új főispánt, akit beléptekor zugó eljenzés fogadott. Az alispán nagyhatású ünnepi beszéde után Hollósy Gyula főjegyző kivette a hivatali esküt, újból üdvözölte Korossyt, aki elmondta programbeszédét. Megköszönte a bizalmat, ami iránta megnyilvánul. Kijelentette, hogy pártpolitikát nem üz, mindenkinek tiszteletben tartja politikai meggyőződését. A panaszokra sérelmekre ajtaja mindenki előtt nyitva fog állni. Népjóléti intézmények létesítésével a háboru ütötte sebeket igyekszik gyógyítani. A

Telefon 330.

Városi Mozi a Városi Színházban.

Telefon 330.

Szerdán, április hó 17-én, két előadás: 7 és 9 órákor.

Csütörtökön, április hó 18-án két előadás: 7 és 9 órákor.

Ujdonság!

A legnagyobb magyar színművész: Góth Sándor, a budapesti Vigszínház illusztris tagja első filmszereplése.

Szenzáció!

AZ ANYAI SZIV.

Victorien Sardou világhírű Odette regénye nyomán készült filmtragédia 5 felvonásban. Főszereplő: GÓTH SÁNDOR.

nagyhatású programhészéd után *Blaskovits* Ferenc apátánok a 48-as alkotmánypárt, *Ambrózy Gyula* gróf koronaőr pedig a nemzeti munkapárt nevében üdvözölte a főispánt.

A megyeházáról ezután a városházára ment át kíséretével a főispán, ahol *Geml József* polpármester üdvözölte. *Radosay László* főjegyző vette ki a hivatali esküt a főispántól, aki itt elmondott beszédében hangoztatta, hogy a város önkormányzati jogát mindenkor tiszteletben fogja tartani és a város érdekében fog dolgozni.

Nemes József műszaki tanácsos a törvényhatóság nevében üdvözölte *Korossy* főispánt. Délben a *Korona* herceg éttermében 250 terítékes bankett volt.

Katonai szemle. *Salmon* Henrik altábornagy a temesvári katonai parancsnokságtól tegnap este Nagybecskerekre érkezett. Az altábornagy ma és holnap szemlét tart a 12. gy.-e. pótzászlóalja felett.

Kitüntetett 12-ös tisztek. Öfelsége a király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül a következő 12. gy.-e. belső tiszteket tüntette ki: A katonai érdemkereszt 3. osztályát a hadiékítménnyel és a kardokkal *Tittl* Rezső t. főhadnagy, az aranyéremkeresztet a vitézségi érem szalagján *Salmon* Oszvald tart. főhadnagy kapták. —

Másodszor az ujlágos legfelsőbb dicséző elismerésben részesült a kardok egyidejű adományozása mellett alsókománi *Algya* Pap Zoltán főhadnagy. **Másodszor** a legfelső dicséző elismerésben részesült *Adány* István t. főhadnagy, beosztva a 7-es tréning zászlóaljhoz. Ujlág a legfelső dicséző elismerést kapta a kardokkal *Niederle* Ernő alezredes, *Dabetschek* Ferenc főhadnagy és *Steiner* Gyula dr. tart. hadnagy. A legfelső elismerésben részesültek a kardokkal: *Kovács* Tibor főhadnagy, *Ernst* Sándor, *Végh* Kálmán és *Riesz* Lajos tart. hadnagyk. A *Ferenc* József-rend tiszti keresztjét kapta a hadiékítménnyel kitünő szolgálata elismerésül *Sakutic* Ede alezredes. Az ezüst vitézségi érem 1. osztályát kapta *Rosenberg* Gyula t. hadnagy és *Somogyi* Lajos t. zászlós.

A 19—24 évesek sorozása. Ma délelőtt volt Nagybecskereken a 19—24 éves népfelkelők bemutatászemléje. Reggel nyolc órakor kezdtek meg a régi esküdtiszeki teremben a sorozást, amelynek einöke katonai részről *Görbe* szegedi honvédalezredes, polgári részről pedig *Annau* Ernő dr. volt. Jelen volt a sorozásnál *Magyar* Károly dr. tiszti főorvos. Sorozó orvos volt *Faragó* dr. temesvári ezredorvos. Bemutatásra került 228 ifju, ebből alkalmas lett huszonhat és pedig: *Czevity* Ráda, *Ferenczy* Ferenc István, *Juhász* Vilmos, *Kalesza* István, *Lecher* Sándor, *Szelgrád* István, *Bálint* Mihály, *Joszt* Béla, *Lázárovits* Szvetozár, *Oláh* Imre, *Trebity* Manó Frigyes, *Jovanovity* Milorád, *Simon* Mihály, *Zsarkov* Obrád, *Katona* János, *Menches* Mihály, *Metzner* Ödön, *Schwarcz* Jakab, *Tóth* József, *Kettás* Traján, *Wirth* Imre, *Dankov* Péter, *Weisz* Péter, *Grosser* József, *Masa* Sándor és *Vass* Mihály.

Meghívás. A nagybecskereki patronázse egyesület április 21-én (vasárnap) délelőtt 10 órakor a kir. törvényszék I. emelet 55. szám alatt levő termében tartja az ez évi rendes közgyűlést, amelyre az egyesület tagjait ez uton hívja meg *Kovács* Rókus dr. egyesületi elnök.

Koszorúmegváltás. Hősi halált halt *Mayer* Jenő egyéves önkéntes tizedes temetése alkalmasból a Szentegylet céljaira adományoztak: *Mayer* Henrik és neje *Laura* 200, a nagybecskereki Közgazdssági bank 100, *Mayer* Aurél és neje *Sarolta* 100, *Hajduska* Jenő 50 koronát. A nemes adományokért halás köszönetet mond a Szentegylet eljárásága.

Adomány. *Schein* István Gusztáv 150 koronát a Szociális Misszió ingyen tejére, 150 koronát pedig a 12. gy.-ez. rokkant-alapja javára adományozott.

MODERN MOZI

Az Orientben (Aradáci-ut)
TELEFONSZÁM 312.

Péntek, 1918. évi április hó 19-én.

A Misszió egyesület mozielőadása!

Forróégővalatt

Dráma 6 felvonásban. Főszereplő *Harry Piel*.

Az összevétel a Misszió-egyesület rendelkezésére bocsájtatik.

Előadások kezdete: 6 és fél óra.

Helyárak:

Pályulés 1-80 K, zsölye 1-50 K, I. hely 1-20 K, II. hely 1-10 K, III. hely 60 fillér.

Istentisztelet. Az izraelita templomban a péntek esti istentisztelet 7 órakor fog kezdődni.

A kábultság, fejfájás, szédülés, fülzugás, mellszorulás, szivdobogás oly eseteiben, melyek a székrekedéstől származnak, a természetes *Ferenc* József keserűviz gyorsan és nehézség nélkül megszünteti az emésztési zavarok okait s biztosan elhárítja a vértolulást.

Jánossy Aladar kiszabadult a váci fegyházból. *Péntek* Károly, a váci fegyintézet egyik őrmesteri rangban levő fegyőre szerdán egy rabot kísért le Nagybecskerekre, a királyi törvényszék előtt kitűzött főtárgyalásra. *Péntek* őrmester a hírhedt szabadkai *Haverda*-féle bűnper idején a budapesti kir. törvényszéken teljesített szolgálatot. Ő volt megbízva az akkor ott vizsgálati fogságban levő *Haverda* Mária, *Vojtha* Antal és *Jánossy* Aladár felügyeletével és így mindhárom szereplőjét a nagy port felvert bűnpörnek jól ismeri. Az egykor ünnepelelt *Haverda* Mária, aki tudvalegőleg tizenkét évi fegyházat kapott az anyagilkosságra való felbujtásért, még mindig a márianosztrai fegyintézet lakója. Kegyelmi kérvényét az uralkodó ugyanis elutasította, *Vojtha* Antal, a volt délceg rendőrtiszt, aki nyolc évi fegyházbüntetést Sopronban töltötte ki, már régebben kiszabadult, katonának ment, meg is rokkant és most mint „cigányprimás“ keresi kenyerét a pesti lebujkavéházakban. *Jánossy* Aladáról mindeztideig hallgatott a krónika. A tíz évre elítelt gyilkos segédjegyző 1910-ben a váci fegyházba került, ahol 7 esztendő t levezekelt bűnéért. A világháború borzalmi között ugyan kinek jutott volna eszébe a *Jánossy* Aladár szürke személye? Most *Péntek* Károly őrmester előadásából tudjuk meg, akivel a törvényszék folyosóján beszélt a „Torontál“ munkatársa, hogy *Jánossy* 1917 júliusában feltétele szabadságra engedték a váci fegyházból, mint jóviselőt rabot. Szabadságolása nagyon nehezen sikerült, mert a nyugtalan természetű ember a fegyházban sem igen mutatott javulást, templomba sohasem akart menni, amiért a fegyintézet lelkészétől állandóan intelmekben részesült. A lelkész intelmeit sem vette soha semmibe. 1917 nyarán mégis kiengedték a fegyházból *Jánossy* Aladárt, akit mint B) osztályú népfelkelőt rögtön sorozó-bizottság elé állítottak. A bizottság alkalmasnak találta és *Jánossy* azóta katonáskodik. Legutóbb *Pozsony*-ból írt egy levelezőlapot *Péntek* őrmesternek, akiről, mintan humanusan bánt vele, úgy látszik a katonacéltben sem felejtkezett meg.

Halálozás. Mint őszinte részvétellel értesülünk, mély gyász érte a nagybecskereki főgimnázium közszeretett tanárát, *Králik* Lászlót, amennyiben edesatyja, *Králik* N. gyógy-szerész, életének 86 évében Alsókubinban meghalt. Az elhunyt az oitani társadalmi körökben nagy tiszteletben és közbecsülésben állt, mely impozáns módon nyilatkozott meg az e napokban végbement temetésén.

Nem lesznek ruhajegyek. Egy fővárosi estilap hírt adott arról, hogy a Népruházati Bizottság már elkészítette a ruhajegyek életbe léptetésére vonatkozó tervezetét. Erre vonatkozóan a Népruházati Bizottság elnöksége azt a felvilágosítást adta, hogy ruhajegyek nem lesznek, ellenben már legközelebb megjelenik a cipőrendelet, amely jegyek ellenében egységes és lehetőleg olcsó áron cipőhöz juttatja majd a közönséget.

A városi mozi tegnap *Sordon* Viktorien szenzációs regénye nyomán készült: „Az anyai szív“ című filmet mutatta be, melynek megrázó a szereplő művészek által kitünően érvényesített drámai cselekvénye, valamint a gyönyörű felvételek nagy hatást keltettek. A darabot ma megismétlik.

Férfi cipő, egészen új, prima anyagból készült, eladó *Megtekinthető* Zápolya-u. 1. sz. alatt.

Eladó hálólhely. F. hó 22-ikén, hétfő ejelre eladó egy I. osztályú hálólhely és egy I. osztályú vasúti jegy *Zsombolyától* Budapestre. Bővebbet a *Torontál* kiadóhivatalában.

A modern moziban tegnap este ismét „A becstelen“ című drámát adták igen szép közönség előtt. Ma „Prima Vera“ három felvonásos filmjáték kerül előadásra, míg holnap, pénteken a Szociális Misszió javára lesz előadás. Ez alkalommal a gépbe kerül „Forró égővalatt“ című 6 felvonásos dráma. Ugy a gyönyörű látványosságú darab, valamint a játékonyság érdeke is telt házat jósol.

A fegyházairelt tógyéri pópa a becskereki törvényszék előtt.

Saját tudósítónktól.

Nagybecskerek, ápr. 18.

Piros pozsgás arcú, öles természetű ember a torontálmezei *Tógyér* község román pópája. Most nincsen a falujában. Jelenleg váci lakos. Lehúzták róla a reverendát és a fegyencek darócruháját adták rá. Ebben jelent meg a fegyházor kíséretében tegnap a nagybecskereki királyi törvényszék előtt, ahol hamis tanúzásra való esabítás büntette miatt ültették a vádlottak padjára. A hallgatóság padsoraiban ott ült egy gyönyörű, szőke, fiatal, kisírt szemű hölgy: a pópa leánya és egy magas sovány természetű, szintén kisírt szemű nő: a tiszteletes asszony. Bejöttek *Tógyérről*, jól megrakodtak otthon elemőzsiával, hogy ellássák a főtisztelendő urat, aki már másfél évet töltött ki Vácott a reá hűtlenség büntette miatt kiszabott négy évi fegyházbüntetésből... A fegyház levegője azonban nem igen látszik meg rajta. Kövér, piros az arca, mosolyog és vidám, a fegyőre jegyzi meg csak, hogy „de bizony leadott jó néhány kilót a rab ur“, mert a „bevonuláskor“ még jobb kondícióban volt.

Délelőtt 9 óra. Kezdődik a tárgyalás. Bevezetik *Magetiu* Aurélt a terembe. Mőgéje ül az öre. Nincs feltűzött szuronyu fegyvere, csak oldalfegyvert visel. Nem veszélyes ember a delikvens, még csak a kezét sem kellett meg-

CLUB-MOZGÓ

a Club-kávéházban. Telefon: 47. sz.

Április 18-án és 19-én.

Nagy szenzációs sláger!

Dorian Dare

Dráma 5 részben.

Főszereplő: *Fridrich Zelnik*.

Gyönyörű kíséző műsor.

Pénteken, 19-én katonai jótékony-célú előadás.

Az előadásokat elsőrangú cigányzene kíséri.

Naponta két előadás, este 7 és 9 órakor

Jön *Lábass* Juci, „A földrajai“ című 5 felvonásos drámában.

Helyárak: Pályulés 1-80, zsölye 1-50, I. hely 1-20, II. hely 1-10, III. hely 60 fillér.

bilineselni. Az elnök: Kovács Rókus dr. fölteszi az általános kérdéseket. Magetiu Aurél 39 éves, nős, görög keleti vallású, volt tógyéri román lelkész, ezidőszerűen váci lakos. Vádolt-társai is van. Oprea Sándor 33 éves tógyéri földműves. Két-két rendbeli hamis tanúzásra való esabítás büntetvével vannak vádolva.

Az előzményét is kell ismernünk a dolgoknak, hogy a tegnapi ügyel tisztában legyünk. Magetiu Aurél a haboru kitérősekor feljelen-tette, hogy többek előtt ezt a kijelentést tette:

— „Ha katonáinknak eszik volna a fronton, megadnák magukat...”

A szegedi kir. törvényszék előtt a gyorsított bűnvádi eljárás szabályai szerint megtartott főtárgyaláson fölmentették a román papot a vád alól, a királyi Kuria azonban megváltoztatta az ítéletet: négy évi fegyházra rótt ki veá hűtlenség bűntette címén. A vád korona-tanúja: Minda Kornél tógyéri gazdálkodó volt, a pap halálós ellensége. A tegnapi tárgyaláson is felvonult a tanúk sorában Minda Kornél. Ujból, mint terhelő tanu.

A tegnapi tárgyaláson a vádlottak ártatlanságukat hangsúlyozták. Kihallgatták tanuként Orsó Miklós, Albu József, Minda Kornélné és Petrolesku András torontálkeresztési, Tordai Antal módosi lakosokat, akik azonban nem tudták semmi terhelő adatot a pápa ellen. Egyedül Minda Kornél vallott most is terhelően.

Délután egy órakor befejezték a bizonyítási eljárást. Ekkor váratlan fordulat történt. Fölállt a vád képviselője: Ozonger Nándor dr. királyi ügyész és mind a két vádlott ellen el-ejtette a vádat. A bíróság erre rövid öt percnyi tanácskozás után az eljárást megszüntette a vádlottak ellen, a költségekben a kincstárt marasztalta.

Magetiu Aurélt, a tárgyalás után öre vissza-kísérte Vácra.

A törvényszék folyosóján a „Torontál” munkatársa beszélt a román pópával, akinek szem-mel láthatólag jól esett, hogy daróceruhája da-cára is főtisztelendő urnak szolgáltattak.

— Másfél éve vagyok a váci fegyházban — mondotta — ahova halálós ellenségem Minda Kornél juttatott. Ő volt az egyetlen terhelő tanu ellenem akkor is, meg most is.

— Főtisztelendő ur egészen jól beszél ma-gyarul — tettük a megjegyzést.

— Még ennél jobban is beszéltem, de a fegyházban már meg beszélni is elfelejték...

— Lássá kérem, tette hozzá mosolyogva, így néznek ki azok a vad oláhok mint én is! Nem vagyok én kérem hűtlen fia ennek az or-szágnak, magyar érzelmű vagyok és erre büszke vagyok. Az ellenségeim juttattak oda, ahol vagyok...

— És nem kap most amnesztiát?

— Az első kérvényem elutasították, most azonban újra kérvényt fogok leadatni, hogy hátralévő büntetésem elengedjék. Togyer köz-ségben ma sincs még másik pap, az egyház-tanács még engem nem mozdított el.

— És milyen az ellátása a fegyházban?

— Panaszra éppen nincs okom. Élelemmel bőven ellát a családom, a bánásmód ellen sincs kifogásom. Hisz látja — szólt elmenőben és szabadon lévő kezére mutatott — külön-ben megbilincselve hoztak volna Becskerekre, ha én olyan veszedelmes oláh volnék...

TÁJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyezés és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 3 órától este 10-ig. Könyvtárhoz vasárnap szerda, péntek délután 3-7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt es-küdtársi épületben. Nyitva naponként reggel 9-től d. u. 8 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkaat- és nyugdíjgyulete” nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 2-3 óráig. — A beiratások szintén ott eszközölhetők.

— Katonaotthon Temesvári-u. 1500. sz. a nyitva minden pap d. u. 2-9 óráig.

HIRDETÉSEKET JUTANYOS ÁRÉRT KÖZÜL A „TORONTAL” POLITIKAI NAPILAP KIADÓHIVATALA.

Nvomatott Pleitz Fer. Pálnál Nagybecskereken.

A temesvári m. kir. folyammérnöki hivataltól 396-1918. szám. 410

Árverési hirdetmény.

Mely szerint alulírott ezennel közhírré teszi, hogy a *Bégacsatorna védőtöltésein* ebben az évben *termelt fü* kisebb szakaszokban nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett eladatik.

Az árverés *folyó évi április hó 24-én* reggel 8 órakor az Ötvény község melletti bégacsatornai hidnál veszi kezdetét.

1. Április hó 24-én Temesvártól az ittebei hidig.

2. Április hó 25-én az ittebei hidtól Janka-hidig.

3. Április hó 26-án Iktár-Budincztól—Topolygig (kezdetét veszi d. e. 9 órakor az iktár-budinczi hidnál) terjedő csatornaszakaszon.

4. Április hó 27-én az Öszényi hidtól Temesvárig (kezdetét veszi reggel 9 órakor az Öszényi bégacsatornai hidnál) és pedig mindenütt a helyszínén lesz az árverés a kir. folyammérnöki hivatal kiküldöttje által megtartva.

Miről a venni szándékozókát tájékozás céljából oly megjegyzéssel értesitem, hogy a kir. folyamfelügyelőknél és kir. csatornaőröknél, nemkülönbén a bégacsatornával szomszédos községek előjáróságainál ugy az árverés alá kerülő szakaszoknak részletes kimutatását, mint az árverési feltételeket mai naptól kezdve megtekinthetik.

Temesvár, 1918. évi április hó 5-én.

A hivatal főnöke:

Nemes József.
kir. műszaki tanácsos.

Gyakorlattal bíró irodistanó

jó fizetéssel, helybeli nagyobb vállalatnál azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Négy hold szőlő

a város közelében, mely homok kitermelésére is igen alkalmas

azonnal eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

Portás

a magyar, német és lehetőleg szerb nyelvben jártas, azonnali belépésre kérésztetik a

Délmagyarországi Cukoripar Rt.-hoz, Nagybecskereken.

Gépiró irodistanó

keresek mielőbbi belépésre.

Szerdahelyi Károly
Bégaszentgyörgy. 393

Viszketegséget, sümört, rüht

leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti törvényesen védett **Skabofom Barnaszir**, nincs szaga, nem piszkít. Mindig eredeti peccetés Dr. Flesch-féltől kérjünk. Próbátégely 200 K., nagy tégely 4 K., családi tégely 11 K. — Kapható a helybeli gyógyszerárakban vagy direkt a készítőnél rendelhető. **Dr. FLESCHE E. „Korona” gyógyszerár Győr.**

Vételnél a „Skabofom” védjegyre ügyeljünk!

Rikkancsok!

felvételnek a kiadóhivatalban.

Helybeli beszerzési források.

- Gépjavitó műhely:**
Bürger és Grünwald, Temesvári-u.
- Gőzfűrés:**
Engel Sámuel, Eötvös-utca.
Kereskedelmi részv. társ. Eötvös-u.
- Gyógyszerárak:**
Kollarich Gábor, Melenczei utca.
Vági Sándor, szerb egyházpalota.
- Kávéház:**
Bolyom György, Klub-kávéház.
- Kézműárú, rövidárúszlet:**
Benó Testvérek, Hunyadi-utca.
Eisenstädter S. és társai, Hunyadi-utca.
Freund S. és fiai, Hunyadi-utca.
Stagelschmidt János, Hunyadi-utca.
- Könyv-, szemü- és papírkereskedés:**
Almásy Elek, Hunyadi-utca.
Mangold Lipót, Hunyadi-utca.
- Könyvkötés:**
Schneider Lajos, Megyeház-utca (Pest-szállódsával szemben).
- Lakatosműhely:**
Engel Adám, Megyeház-utca.
- Lisztkereskedés:**
Özv. Klein Mórné, Hunyadi-u.
- Női kalap- és kézimunkaszlet:**
Tolvay Józsefné, Hunyadi-utca.
- Női kalap divatterem és előnyomda:**
Szebr Mariska, Gizella-part, Kurländer-návar.
- Női kalap divatterem és kalapvasalás:**
Andress A. Fötér, Bauer-ház.
- Íthakereskedés:**
Felsenstein Ferenc, Hunyadi-utca.
- Sírkőraktár és szobrászterem:**
Tunner Alajos, Szerbtemplom-utca.
- Szállító-cég:**
Perl Mór, szerb egyházpalota.
- Szállodák:**
Beneth nagyszálloda, Ferenc József-tér.
Korona-szálloda, Erzsébet-tér.
„Pest városához” a szálloda, Megyeház-u.
- Szeszgyár:**
Lukács és Társa, Kültölek.
Schwirllich Alajos, Aradai-utca.
- Fűszerkereskedés:**
Biesz Ferenc, Megyeház-u. 2. Tarnai-féle ház.
Totveth Frigyes Pénzügyi-palota.

Kiadó: Pleitz Fer. Pál.